

**МОНГОЛ УЛСЫГ 2021-2025 ОНД ХӨГЖҮҮЛЭХ ТАВАН ЖИЛИЙН ҮНДСЭН
ЧИГЛЭЛИЙН 2022 ОНЫ БИЕЛЭЛТ, МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН 2020-
2024 ОНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ХӨТӨЛБӨРИЙН 2022 ОНЫ ХЭРЭГЖИЛТ,
МОНГОЛ УЛСЫН ХӨГЖЛИЙН 2022 ОНЫ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН
ТАЙЛАНГ ХЭЛЭЛЦСЭН ТАЛААРХ ТӨРИЙН БАЙГУУЛАЛТЫН БОЛОН ЭДИЙН
ЗАСГИЙН БАЙНГЫН ХОРООНЫ САНАЛ, ДҮГНЭЛТ**

2023 оны 03 дугаар
сарын 21-ний өдөр

Улаанбаатар
хот

Илтгэгч: Улсын Их Хурлын гишүүн Ц.Цэрэнпунцаг

Улсын Их Хурлын дарга, эрхэм гишүүд ээ,

Монгол Улсын Засгийн газраас 2023 оны 03 дугаар сарын 15-ны өдөр өргөн мэдүүлсэн Монгол Улсыг 2021-2025 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэлийн 2022 оны биелэлт, Монгол Улсын Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 2022 оны хэрэгжилт, Монгол Улсын хөгжлийн 2022 оны төлөвлөгөөний гүйцэтгэлийн тайланг Төрийн байгуулалтын болон Эдийн засгийн байнгын хороо 2023 оны 3 дугаар сарын 21-ний өдрийн хамтарсан хуралдаанаараа хэлэлцлээ.

Монгол Улсын Их Хурлын хяналт шалгалтын тухай хуулийн 17 дугаар зүйл, Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 114 дүгээр зүйлд заасны дагуу Улсын Их Хурал Монгол Улсыг хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл, Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн тухайн жилийн явцын тайланг Улсын хөгжлийн жилийн төлөвлөгөөний гүйцэтгэлийн тайлантай нэгтгэн хуульд заасан хугацаанд хянан хэлэлцэх зохицуулалттай.

Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 114 дүгээр зүйлийн 114.8 дахь хэсэгт заасны дагуу Улсын Их Хурлын Тамгын газраас Засгийн газрын 2020 оны 206 дугаар тогтоолоор баталсан “Бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилт, захиргааны байгууллагын үйл ажиллагаанд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх нийтлэг журам”-ын дагуу хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийж ирүүлснийг Та бүхэнд хүргүүлсэн болно.

Монгол Улсын Их Хурлын 2021 оны 56 дугаар тогтоолоор “Монгол Улсын хөгжлийн 2022 оны төлөвлөгөө”-нд 6 бүлэг, 23 зорилт бүхий 300 төсөл, арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр тусгасан. Засгийн газраас “Монгол Улсын хөгжлийн 2022 оны төлөвлөгөө”-ний нийт гүйцэтгэл, үр дүнгээ **дундаж үнэлгээ 67.5 хувьтай** байна гэж танилцуулснаас “Ковид-19” халдварт цар тахлаас үүдэлтэй эдийн засаг, нийгмийн хүндрэлийг даван туулах бодлого 89.3 хувь, Ногоон хөгжлийн бодлого 69.0 хувь, Хүний хөгжлийн бодлого 66.5 хувь, Эдийн засгийн бодлого 61.2 хувь, Засаглалын бодлого 70.2 хувь, Нийслэл ба бүс, орон нутгийн хөгжлийн бодлого 84.6 хувийн дундаж үнэлгээтэй байна.

“Монгол Улсын Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр”-т хэрэгжүүлэхээр заасан нийт 1031 арга хэмжээнээс (давхардсан тоогоор) 328 арга хэмжээ, “Монгол Улсыг 2021-2025 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл”-г хэрэгжүүлэхээр заасан нийт 252 арга хэмжээнээс (давхардаагүй арга хэмжээний тоогоор) 75 арга хэмжээ нь Монгол Улсын хөгжлийн 2022 оны төлөвлөгөөнд тусгагджээ.

Монгол Улсын хөгжлийн 2022 оны төлөвлөгөөнд тусгасан нийт 300 төсөл, арга хэмжээнээс “Монгол Улсын Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны

хөтөлбөр"-т тусгасан 328 арга хэмжээтэй уялдаж буй 276 арга хэмжээний хэрэгжилтийн үнэлгээг авч үзвэл:

- “үр дүнтэй” буюу 100 хувийн 57 арга хэмжээ;
- “тодорхой үр дүнд хүрсэн” буюу 70-99 хувийн хэрэгжилттэй 83 арга хэмжээ;
- “эрчимжүүлэх шаардлагатай” буюу 31-69 хувийн хэрэгжилттэй 32 арга хэмжээ;
- “үр дүнгүй” буюу 0-30 хувийн хэрэгжилттэй 100 арга хэмжээ;
- “үнэлэх боломжгүй” буюу нууцын журмаар тайлагнасан 4 арга хэмжээ тус тус байна.

“Монгол Улсын хөгжлийн 2022 оны төлөвлөгөө”-нд заасан арга хэмжээний хэрэгжилт “Монгол Улсын Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр”-т заасан арга хэмжээний хэрэгжилтийн хэдэн хувьд хүрсэн эсэх болон “Монгол Улсыг 2021-2025 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл”-д заасан арга хэмжээний хэрэгжилтийн хэдэн хувьд хүрсэн эсэхийг Засгийн газраас ирүүлсэн бодлогын баримт бичгүүдийн хяналт шинжилгээ, үнэлгээний тайлангийн мэдээлэлд үндэслэн тодорхойлох боломжгүй байна.

Улсын Их Хурлын Тамгын газраас төлөвлөгөөний хэрэгжилтэд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийхэд гүйцэтгэл, үр дүнгийн **дундаж үнэлгээ 65.2 хувьтай байгаа нь** Засгийн газраас хэрэгжилтийг 67.5 хувь гэж үнэлж ирүүлснээс 2.3 нэгж хувиар буурсан.

Үнэлгээ буурахад хэрэгжүүлэхээр тусгагдсан нийт 300 төсөл, арга хэмжээнээс зураг төсөв хийгдэж дуусаагүй, газрын асуудал шийдэгдээгүй, санхүүжилт батлагдаагүй, зорилт арга хэмжээний хэрэгжилтийн хувь, шалгуур үзүүлэлтийг хангаагүй, бэлтгэл ажил дуусаагүй, тодорхой үр дүн гарч эхлээгүй, авсан арга хэмжээ, үр дүнг тайлагнаагүй, зорилтот түвшиндээ бүрэн хүрээгүй, гүйцэтгэл дутуу зэрэгтэй холбоотой 32 арга хэмжээг аргачлалын дагуу бууруулж үнэлсэн нь нөлөөлсөн байна.

2022 оны жилийн эцсийн байдлаар эрчимжүүлэх шаардлагатай болон үр дүнгүй 105 арга хэмжээ байгаа нь Монгол Улсын хөгжлийн 2022 оны төлөвлөгөөнд төсөл, арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай хөрөнгийн урьдчилсан тооцоолол судалгаа хийгдээгүй, техник, эдийн засгийн үндэслэл, зураг төсөл боловсруулаагүй зэрэг хуулийн шаардлага хангаагүй төсөл, арга хэмжээг тусгасан нь бодлогын зорилт, хүрэх үр дүн биелэх нөхцөлийг бууруулж байна. Монгол Улсын хөгжлийн 2022 оны төлөвлөгөөг боловсруулахдаа зарим төсөл, арга хэмжээний суурь түвшин, зорилтот түвшнийг тоон болон чанарын утгаар хэмжигдэхүйцээр бодитой тодорхойлоогүй, шаардлагатай хөрөнгийн хэмжээг урьдчилан тооцоолоогүй байна.

Мөн Монгол Улсын Их Хурлын хяналт шалгалтын тухай хуулийн 17 дугаар зүйлийн 17.3-т заасны дагуу Үндэсний аудитын газар Монгол Улсын хөгжлийн 2022 оны төлөвлөгөөний гүйцэтгэлийн үр дүнд хийсэн аудитын тайландаа хэрэгжилт 60.1 хувьтай, зорилтот үр дүнд хүрээгүй байна гэжээ.

Төрийн байгуулалтын болон Эдийн засгийн байнгын хорооны хуралдаанаар дээрх асуудлыг хэлэлцэх үед Улсын Их Хурлын гишүүн Х.Булгантуяа Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөр болон төлөвлөгөөний гүйцэтгэлийг дүгнэхэд ашигласан аргачлалын талаар, Таван толгойн 450 мегаваттын цахилгаан станцын дэд бүтцийн бүтээн байгуулалтын эхлээгүй ажлыг 66.6 хувийн хэрэгжилттэй гэж дүгнэсэн талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Х.Ганхуяг эрчим хүчний суурилагдсан хүчин чадлаараа 100 хувийн, импортын эрчим хүч 30 хувийн биелэлттэй гэж дүгнэснийг хэрхэн ойлгох талаар, шинэ хот болон томоохон хэмжээний хотхон барих бүтээн байгуулалтад шаардагдах эрчим хүч, дулааны бэлтгэл ажил, эрчим хүч, дулааны чиглэлээр хэрэгжүүлэх хэтийн төлөвлөгөө, 2022 онд эрчим хүчний дутагдлыг арилгах чиглэлээр

хийгдсэн ажлуудын талаар болон сэргээгдэх эрчим хүч зэрэг дараагийн хувилбарыг боловсруулсан эсэх талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Н.Ганибал хөгжлийн төлөвлөгөөнд тухайн жилдээ хэрэгжих боломжтой арга хэмжээг тусгаж байх талаар болон эрүүл мэндийн салбар ялангуяа хөдөө, орон нутгийн эрүүл мэндийн хүртээмжийг нэмэгдүүлэх арга хэмжээний биелэлт хангалтгүй байгаа талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Баттөмөр төсвийн орлого давж биелж байгаа үед 2022 оны төлөвлөгөөний биелэлт 67.5 хувьтай, 300 төсөл, арга хэмжээг 11.7 их наяд төгрөгөөр санхүүжүүлэхээс 4.1 их наяд төгрөгөөр 35 хувийг санхүүжүүлж, 22 арга хэмжээ биелэгдээгүй, Засгийн газрын мөрийн хөтөлбөрийн биелэлт 39 хувьтай, 1087 арга хэмжээ төлөвлөснөөс 153 төсөл, арга хэмжээ биелэгдээгүй талаар, Эрхтэн шилжүүлэн суулгах төв, Сүрьеэгийн эмнэлэг байгуулах, шинжлэх ухаан, технологийн зардлыг 4 дахин нэмэгдүүлэх, Асгатын ордыг ашиглалтад оруулах асуудлууд хэрэгжээгүй шалтгаан, үлдэж байгаа хугацаанд хийх боломж байгаа эсэх талаар, "Тогтвортой хөгжлийн үзэл баримтлал-2030", "Алсын хараа-2050" Монгол Улсын урт хугацааны бодлогын баримт бичигт туссан нэг хүнд ногдох дотоодын нийт бүтээгдэхүүний хэмжээг үлдсэн хугацаанд 17.5 мянгад хүргэх боломж байгаа эсэх талаар, банк бус санхүүгийн салбарын хөрөнгийн үнэлгээ, эдийн засгийн үр өгөөжийн талаар, Зөвшөөрлийн тухай хуулийн хэрэгжилтийн талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Г.Ганболд Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөр томсгосон дүнгээрээ яг өнөөдрийн байдлаар хэдэн хувьтай байгаа талаар, эрүүл мэндийн салбарт хөрөнгө оруулах боломжийн талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн М.Оюунчимэг хүн амын хөгжлийг хангаж, дундаж давхаргын хүрээг өргөжүүлж, монгол хүний амьдралын чанарыг дээшлүүлсэн байна гэсэн зорилт, арга хэмжээ хэрэгжээгүй талаар, гэр хорооллын нүхэн жорлонг үе шаттайгаар стандартад нийцүүлж өөрчилсөн байна гэсэн зорилт, арга хэмжээний хэрэгжилтийн талаар, Дэнжийн мянга, Дамбадаржаагийн дэд төвүүдийн тухай, газар чөлөөлөлтийн асуудал болон гэр хорооллын хөрсний бохирдлыг бууруулах талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Д.Тогтохсүрэн 2022 оны жилийн эцсийн байдлаар Засгийн газрын үйл ажиллагааны мөрийн хөтөлбөр хэдэн хувьтай байгаа талаар, Засгийн газрын зүгээс салбарын яам, агентлагуудад төлөвлөгөөний биелэлтийг хэрэгжүүлээгүй албан тушаалтанд хариуцлага тооцох эсэх талаар, өнгөрсөн онд инфляцын түвшинтэй уялдаагүй шалтгаанаар төрийн албан хаагчдын цалин нэмэгдээгүй, цаашид үүнийг хэрхэн уялдуулж нэмэх талаар, банкны зээлийн хүү өндөр, арилжааны банкнуудын зээлийн олдоц муу, эрсдэл ихтэй байгаа үед Засгийн газраас ямар бодлого барьж байгаа талаар, хөдөө аж ахуйн бүтээгдэхүүний экспортыг нэмэгдүүлэх чиглэлээр ямар арга хэмжээ авч хэрэгжүүлэх талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Ч.Ундрам Үндэсний аудитын газрын дүгнэлтэд Монгол Улсын хөгжлийн 2022 оны төлөвлөгөөний гүйцэтгэлийн үр дүнгийн хэрэгжилтийг 60.1 хувьтай буюу зорилтот үр дүнд хүрээгүй байна гэж дүгнэсэн бөгөөд цаашид хөгжлийн төлөвлөгөөг улам боловсронгуй болгох талаар, Алтанбулаг боомтын шинэчлэлийн асуудлаар боомт болон чөлөөт бүс хоорондын уялдаа холбоог хэрхэн ханган ажиллаж, тус чөлөөт бүсэд ямар бодлого зохицуулалт, төсөл, арга хэмжээг авч хэрэгжүүлж байгаа талаар, Атрын 4 дүгээр аяны хүрээнд Сэлэнгэ аймгийн Сант суманд Хөдөө аж ахуйн агротехникийн үйлчилгээний төв барьж, мэргэжлийн сургалт үйлдвэрлэлийн төв байгуулах ажлын явц байдал, түүний хэрэгжилтийн талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн О.Цогтгэрэл Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 2022 оны биелэлт хангалтгүй байгааг хэрхэн шийдвэрлэх, үүнд хариуцлага тооцох эсэх, Засгийн газар хөтөлбөрт туссан ажлуудаа хөтөлбөрийн хэрэгжилтийн хугацаанд багтаан бүрэн гүйцэтгэх боломж байгаа эсэх, Төрийн өмчит компаниудын эдийн засгийн үр өгөөж, бүтээмж нэмэгдсэн эсэх, олон нийтийн хяналтыг бий болгох, хувьчлах асуудлаар авч хэрэгжүүлж буй арга хэмжээний талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Ц.Мөнхцэцэг Монгол Улсын батлан хамгаалах тогтолцоог бэхжүүлж, үндэсний язгуур ашиг сонирхолд тулгуурласан мэргэжлийн, чадварлаг зэвсэгт хүчнийг бий болгох зорилгын хүрээнд цэргийн шинжлэх ухааныг хөгжүүлж, технологи, инновацыг нэвтрүүлэх замаар батлан хамгаалах аж үйлдвэрлэлийн эхлэлийг тавих асуудлаар хэрэгжүүлж буй арга хэмжээ,

хийгдэж буй ажлууд, түүний биелэлт, олон улсын жишигт нийцэж буй эсэх, Монгол Улсын хил хамгаалах систем, хилийн хамгаалалт дахь технологи, инновацын дэвшил, хилийн зурвасын дагуу хамгаалалтын шинэ системүүдийг нэвтрүүлэх, хил хамгаалах техник хэрэгсэл, хүний нөөц, хилийн заставуудын барилга, байгууламжийн шинэчлэл, хилийн цэргийн нийгмийн хамгааллын асуудлыг хэрхэн шийдвэрлэж буй талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Ц.Цэрэнпунцаг Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн хүний хөгжлийн бодлогын хүрээнд халамжийн хөтөлбөрүүдийг хөдөлмөр эрхлэлттэй уялдуулж хийсэн ажлын үр дүнд нийгмийн дундаж давхарга нэмэгдсэн эсэх, газрын тос боловсруулах үйлдвэр, Дарханы арьс шир боловсруулах үйлдвэр зэрэг томоохон төслүүдийн явц, бүтээн байгуулалт хугацаандаа амжиж буй эсэх, төсөв нь хэтрэх, хугацаа удаашрах зэрэг асуудлыг хэрхэн шийдвэрлэж буй талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Т.Доржханд Засгийн газрын мөрийн хөтөлбөрийн биелэлтийн эдийн засгийн бодлогын хүрээнд банк, санхүүгийн байгууллагын өөрийн хөрөнгийг нэмэгдүүлэх, эдийн засгийн өсөлтийг өртөг багатай санхүүжилтээр дэмжих, банкны зээлийн сарын хүүг нэг хувиас хэтрүүлэхгүй болгох, банкыг эрсдэл даах чадамжтай болгох зэрэг зорилтууд тавьж банкны салбарын шинэчлэлийг богино хугацаанд хийсэн ч, зээлийн хүү хангалттай буураагүй, зээлийн хүртээмж хангалтгүй байгаа шалтгааны талаар, Монголбанкны алдаатай бодлогын үр дүнд маш олон хувийн сектор алдагдал хүлээсэн, инфляц, үнийн өсөлтийг хэрхэн бууруулах, бизнесийн шударга өрсөлдөөнийг дэмжсэн, хэрэглэгчийн эрх ашгийг хамгаалсан шинэчлэлийн бодлого хэрэгжүүлэх хүрээнд хийгдсэн арга хэмжээ, реформын шинжтэй ямар бодлого баримталж байгаа талаар, чөлөөт бүсүүдийн дэд бүтцийн бүтээн байгуулалтын ажлыг үе шаттайгаар хийж экспорт болон дотоодын зах зээлд чиглэсэн худалдаа, үйлчилгээ, хөнгөн үйлдвэрлэлийг хөгжүүлэх нөхцөлийг бүрдүүлж, гадаад дотоодын хөрөнгө оруулагчдыг дэмжих арга хэмжээний биелэлт хангалтгүй байгаа талаар, гадаадын хөрөнгө оруулалт бизнесийн салбарыг хэрхэн дэмжих талаар, экспортын баталгааны сангийн зохицуулалтын талаар, түүхий эдийн биржийг бэхжүүлэх талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Ж.Батсуурь Засгийн газраас Сүхбаатар аймагт хийгдэх дулааны цахилгааны станцын өргөтгөл, эрчим хүчний эх үүсвэрийг нэмэгдүүлэх, Дарьганга хүүхдийн зусланг шинэчлэх, зүүн бүсийн аялал жуулчлалыг нэг маршрутад оруулах зорилгоор авто зам, замын байгууламж барих, Бичигтийн боомтын сэргэлтийн асуудлыг хэрхэн шийдвэрлэх талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Н.Энхболд Төв аймгийн Борнуур суманд хүнсний ногооны тариалалтыг нэмэгдүүлэх чиглэлийн хүрээнд Борнуур сумын тариалангийн талбай усалдаг усан хангамжийн ус хураагуурын байгууламжийн засвар, шинэчлэлийг хэрхэн хийх талаар, 2023 онд хийгдэх засвар үйлчилгээний талаар, 2019 онд Үндсэн хуульд оруулсан нэмэлт, өөрчлөлтөөр улс орны хөгжлийн төлөвлөлт, түүний гүйцэтгэлийн талаар томоохон шинэчлэлийг хийж, хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт тогтвортой байна гэж зохицуулсан талаар дурдаад, Засгийн газар ажлын гүйцэтгэл, төлөвлөгөөний биелэлт хангалтгүй байвал хариуцлага тооцдог дотоод хяналтын тогтолцоогоо бэхжүүлэх, Засгийн газар дахь хяналтын тухай, Монгол Улсын Их Хурлын хяналт шалгалтын тухай хуульд заасан зохицуулалтын дагуу арга хэмжээ авах, хуулийн хэрэгжилтийг хангаж ажиллах, цаашид урт, дунд хугацааны болон жилийн хөгжлийн баримт бичгийг хэлэлцэхдээ хооронд нь уялдаа холбоотой, бодитой төлөвлөсөн эсэхэд Улсын Их Хурлын гишүүд өөрсдөө хариуцлагатай хандаж, гүйцэтгэлийг түүний дагуу дүгнэдэг байх, 2022 оны төлөвлөгөөний гүйцэтгэлийн үр дүнд үндэслэн зарим сайдад хариуцлага тооцох талаар Шадар сайдын мэдээллийг Улсын Их Хурал, Байнгын хороо анхааралдаа авсан, үүнийг хэрэгжүүлэх талаар тус тус асуулт асууж, саналаа хэлсэн болно. Мөн Байнгын хорооны хамтарсан хуралдаанд оролцсон нийт гишүүд Монгол Улсын хөгжлийн тухайн жилийн төлөвлөгөөний гүйцэтгэл, үндсэн чиглэлийн биелэлт, Монгол Улсын Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн хэрэгжилт болон бусад байгууллагын тайлан, мэдээлэл, илтгэлийг сонсоод өнгөрөх биш хэрэгжилт, биелэлт хангалтгүй дүгнэгдсэн холбогдох байгууллага, албан тушаалтанд хариуцлага заавал тооцдог байх хуулийн зохицуулалтыг нэг мөр биелүүлж ажиллах талаар нэгдсэн байр суурь илэрхийлсэн болно.

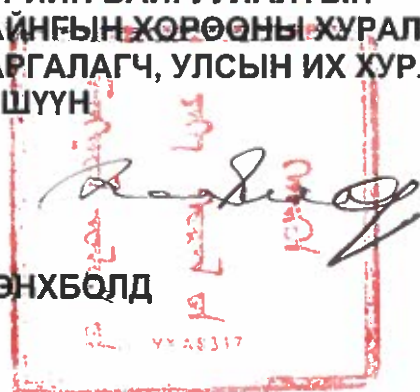
Улсын Их Хурлын эрхэм гишүүд ээ,

Монгол Улсыг 2021-2025 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэлийн 2022 оны биелэлт, Монгол Улсын Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 2022 оны хэрэгжилт, Монгол Улсын хөгжлийн 2022 оны төлөвлөгөөний гүйцэтгэлийн тайланг хэлэлцсэн талаарх Төрийн байгуулалтын болон Эдийн засгийн байнгын хорооны санал, дүгнэлтийг хэлэлцэн шийдвэрлэж өгөхийг Та бүхнээс хүсье.

Анхаарал хандуулсанд баярлалаа.

**ТӨРИЙН БАЙГУУЛАЛТЫН
БАЙНГЫН ХОРООНЫ ХУРАЛДААН
ДАРГАЛАГЧ, УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН
ГИШҮҮН**

Н.ЭНХБОЛД

**ЭДИЙН ЗАСГИЙН БАЙНГЫН
ХОРООНЫ ДАРГА**

Ц.ЦЭРЭНПУНЦАГ

